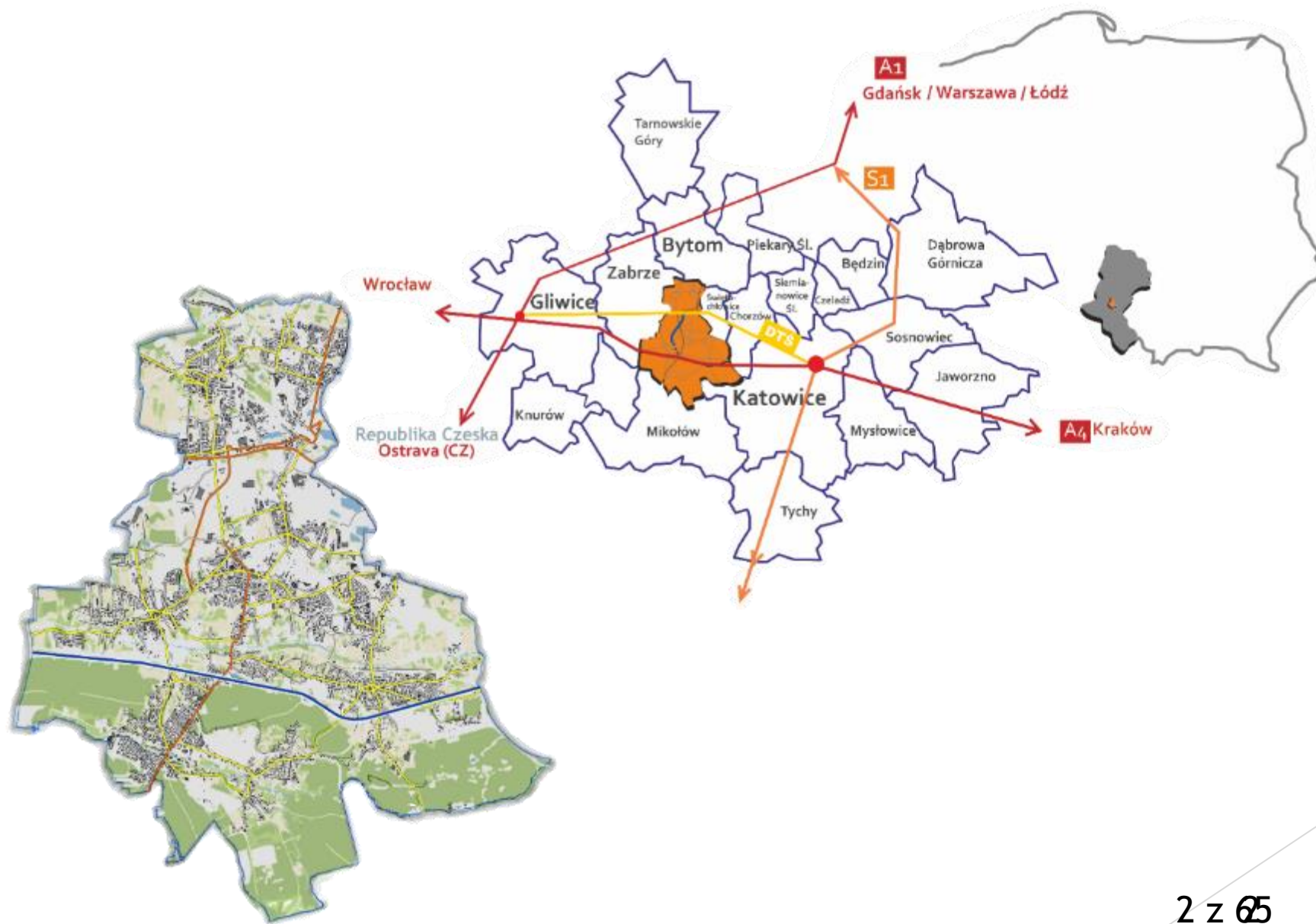

ZMIANY KLIMATU - WYZWANIA RUDY ŚLĄSKIEJ

- Powierzchnia 77,73 km²
- Ok. 136 000 mieszkańców
- Prawa miejskie - 1959 r.
- Miasto graniczy z Zabrzem, Bytomiem, Świętochłowicami, Chorzowem, Katowicami, Mikołowem, Gierałtovicami

Miasto biofiliczne ...

Jego istotą jest świadome i celowe kształtowanie terenów zielonych, które mają nieoceniony wpływ na rozwój psychofizyczny mieszkańców miast poprzez stwarzanie okazji do codziennego aktywnego kontaktu z naturą i podtrzymywania lokalnej bioróżnorodności oraz, w konsekwencji, wynikające z tego określone korzyści zdrowotne, ekonomiczne i społeczne.

Projekty - wyzwania

1. Renaturyzacja Doliny Bytomki
2. Rozszczelnienie placu Jana Pawła II
3. Inne działania

Charakterystyka rzeki - o czym mowa?

Na obszarze pilotażowym zidentyfikowano następujące źródła presji:

- ▶ Dopytyw biogenów z dużej oczyszczalni ścieków
- ▶ Dopytyw biogenów z cmentarza położonego w bezpośrednim sąsiedztwie doliny
- ▶ Dopytyw biogenów wraz z wodami opadowymi i wymywaniem zanieczyszczeń z powierzchni utwardzonych pobliskich osiedli mieszkaniowych
- ▶ Ładunek zanieczyszczeń ze zlewni dopytywu cieku „Julka”, Rowu Rudzkiego I i II
- ▶ Spodziewany (obecnie dokumentowany) dopytyw zanieczyszczeń z obszaru byłej koksowni „Orzegów” związków organicznych (WWA)
- ▶ Odcieki z hałd oraz byłej koksowni
- ▶ Ładunek fosforu ogólnego konieczny do dodatkowej redukcji, jaki został określony w opracowanej analizie przez GIG, dla osiągnięcia co najmniej dobrego stanu całej Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) Bytomka wynosi (dla przepływu na średnim poziomie SSQ) 40,6 t/rok - i jest to najwyższy ładunek spośród wszystkich JCWP w regionie

Tereny wokół doliny + uzupełniające

- ▶ Rejon ul. Potokowej z ruinami Szybu Leon oraz Park im. Jana III Sobieskiego
- ▶ Rejon Rowu Rudzkiego I, most kolejowy oraz „winnice”
- ▶ Stawy na pograniczu Goduli i Szombierek
- ▶ Kompleks sportowo-rekreacyjny przy ul. Sosinki wraz z Rowem Rudzkim II

Forma rekompensaty i wartość dodana

- ▶ Rów Rudzki I i II jako korytarze ekologiczne, łączące Dolinę Bytomki z południem miasta
- ▶ Podniesienie wartości i jakości przylegających terenów sportowo-rekreacyjnych i mieszkaniowych
- ▶ Uzupełnienie oferty przestrzeni wokół „Koksowni Orzegów”

CZERWONA LISTA ZWIERZĄT GINĄCYCH I ZAGROŻONYCH W POLSCE (opracowana przez Polską Akademię Nauk, Instytut Ochrony Przyrody)

Ptaki

- ▶ Bąk *Botaurus stellaris* - gatunek niższego ryzyka
- ▶ Bączek *Ixobrychus minutus* - gatunek zagrożony
- ▶ Derkacz *Crex crex* - zagrożenie stwierdzone, ale bliżej nie określone

Płazy

- ▶ Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* - gatunek niższego ryzyka
- ▶ Kumak nizinny *Bombina bombina* - zagrożenie stwierdzone, ale bliżej nie określone

Ponadto, występują tu dość powszechnie popularne ssaki, jak sarna, dzik, lis, zając

Potencjał Doliny Bytomki

Alfabetyczny wykaz gatunków ptaków lęgowych, stwierdzonych w ciągu ostatnich 25 lat, w obrębie doliny Bytomki położonej w granicach administracyjnych Rudy Śląskiej, Bytomia i Zabrze

1. bażant *Phasianus colchicus*
2. bączek *Ixobrychus minutus*
3. bąk *Botaurus stellaris*
4. białorzytka *Oenanthe oenanthe*
5. błotniak stawowy *Circus aeruginosus*
6. bogatka *Parus major*
7. brzegówka *Riparia riparia*
8. brzęczka *Locustella luscinioides*
9. cierniówka *Sylvia communis*
10. cyranka *Anas querquedula*
11. czajka *Vanellus vanellus*
12. czarnogłówka *Poecile montanus*
13. derkacz *Crex crex*
14. dymówka *Hirundo rustica*
15. dzięcioł duży *Dendrocopos major*
16. dzięcioł zielony *Picus viridis*
17. dzięciołek *Dendrocopos minor*
18. dzwonec *Carduelis chloris*
19. gajówka *Sylvia borin*
20. gąsiorek *Lanius collurio*
21. grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*
22. grzywacz *Columba palumbus*
23. kapturka *Sylvia atricapilla*
24. kawka *Corvus monedula*
25. kłaskawka *Saxicola rubicola*
26. kokoszka *Gallinula chloropus*
27. kopciuszek *Phoenicurus ochruros*
28. kos *Turdus merula*
29. kowalik *Sitta europaea*
30. krętogłów *Jynx torquilla*
31. kruk *Corvus corax*

31. krzyżówka *Anas platyrhynchos*
32. krwawodziób *Tringa totanus*
33. kukułka *Cuculus canorus*
34. kulczyk *Serinus serinus*
35. kuropatwa *Perdix perdix*
36. kwiczoł *Turdus pilaris*
37. łabędź niemy *Cygnus olor*
38. łożówka *Acrocephalus palustris*
39. łyska *Fulica atra*
40. makolągwa *Carduelis cannabina*
41. mazurek *Passer montanus*
42. modraszka *Cyanistes caeruleus*
43. muchołówka szara *Muscicapa striata*
44. muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*
45. myszołów *Buteo buteo*
46. oknówka *Delichon urbicum*
47. ortolan *Emberiza hortulana*
48. pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*
49. perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*
50. perkozek *Tachybaptus ruficollis*
51. piecuszek *Phylloscopus trochilus*
52. piegża *Sylvia curruca*
53. pierwiosnek *Phylloscopus collybita*
54. pleszka *Phoenicurus phoenicurus*
55. pliszka siwa *Motacilla alba*
56. pliszka żółta *Motacilla flava*
57. pokląskwa *Saxicola rubetra*
58. pokrzywnica *Prunella modularis*
59. potrzyszcz *Emberiza calandra*
60. potrzos *Emberiza schoeniclus*
61. przepiórka *Coturnix coturnix*
62. pustułka *Falco tinnunculus*
63. puszczyk *Strix aluco*
64. raniuszek *Aegithalos caudatus*

65. remiz *Remiz pendulinus* 75. sroka *Pica pica*
66. rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus* 76. strzyżyk *Troglodytes troglodytes*
67. rudzik *Erithacus rubecula* 77. szczygieł *Carduelis carduelis*
68. sierpówka *Streptopelia decaocto* 78. szpak *Sturnus vulgaris*
69. sieweczka rzeczna *Charadrius dubius* 79. śpiewak *Turdus philomelos*
70. sikora uboga *Poecile palustris* 80. świergotek drzewny *Anthus trivialis*
71. skowronek *Alauda arvensis* 81. świerszczak *Locustella naevia*
72. słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos* 82. świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*
73. sosnówka *Periparus ater* 83. trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*
74. sójka *Garrulus glandarius* 84. trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*
85. trznadel *Emberiza citrinella*
86. turkawka *Streptopelia turtur*
87. uszatka *Asio otus*
88. wilga *Oriolus oriolus*
89. wodnik *Rallus aquaticus*
90. wrona *Corvus cornix*
91. wróbel *Passer domesticus*
92. zaganiacz *Hippolais icterina*
93. zięba *Fringilla coelebs*
94. zimorodek *Alcedo atthis*

Dolina rzeki Bytomki

Propozycja szlaków rowerowych i pieszych

1 - Staw na Goduli

2 - Park Fazaniec

3 - LandPark Koksownia Orzegów

4 - Punkt widokowy + winnica

5 - Park im. Jana III Sobieskiego

6 - Kompleks sportowy Slavia

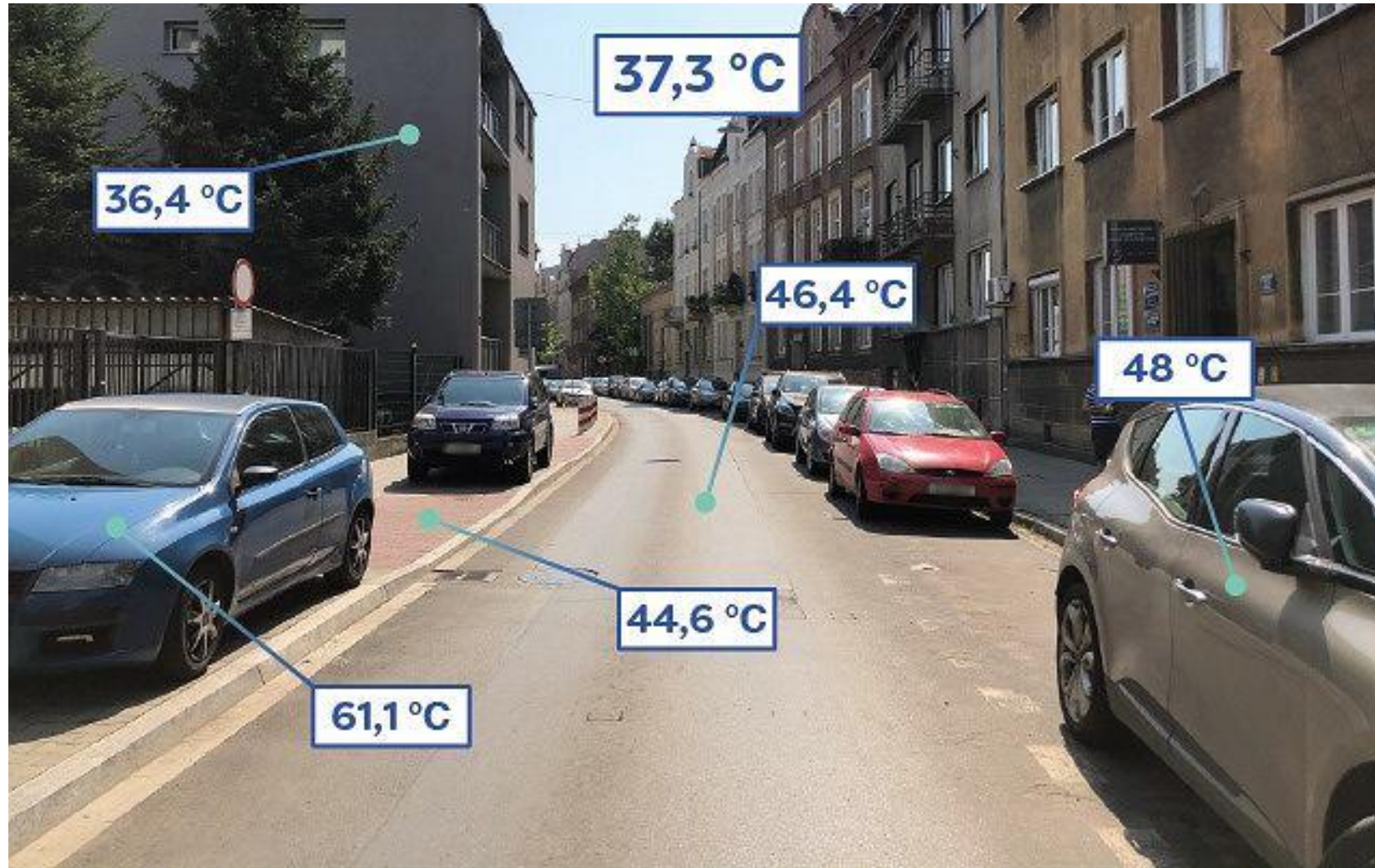
Co osiągniemy w ramach projektu i do czego będziemy dążyli w efekcie jego realizacji

- ▶ Działania edukacyjne i promocyjne w obrębie obszaru pilotażowego zapewnione zostaną poprzez ograniczone udostępnienie doliny dla mieszkańców.
W ramach działań w projekcie planuje się wykorzystanie w części istniejącego nasypu po dawnej kolei jako drogi technicznej zapewniającej służbom miejskim dojazd do infrastruktury pomiarowej oraz w celu bieżącego utrzymania roślinności w dolinie (zapobieganie lądowaceniowi zbiorników i obszarów wodno-błotnych) jak również odbiór części materii organicznej z wbudowanymi substancjami biogennymi.
- ▶ Jednocześnie droga ta może stanowić szlak przemieszczania się mieszkańców wzdłuż doliny (jako ścieżka pieszo-rowerowa) bez konieczności wchodzenia w dno doliny z jednoczesną możliwością jej obserwacji.

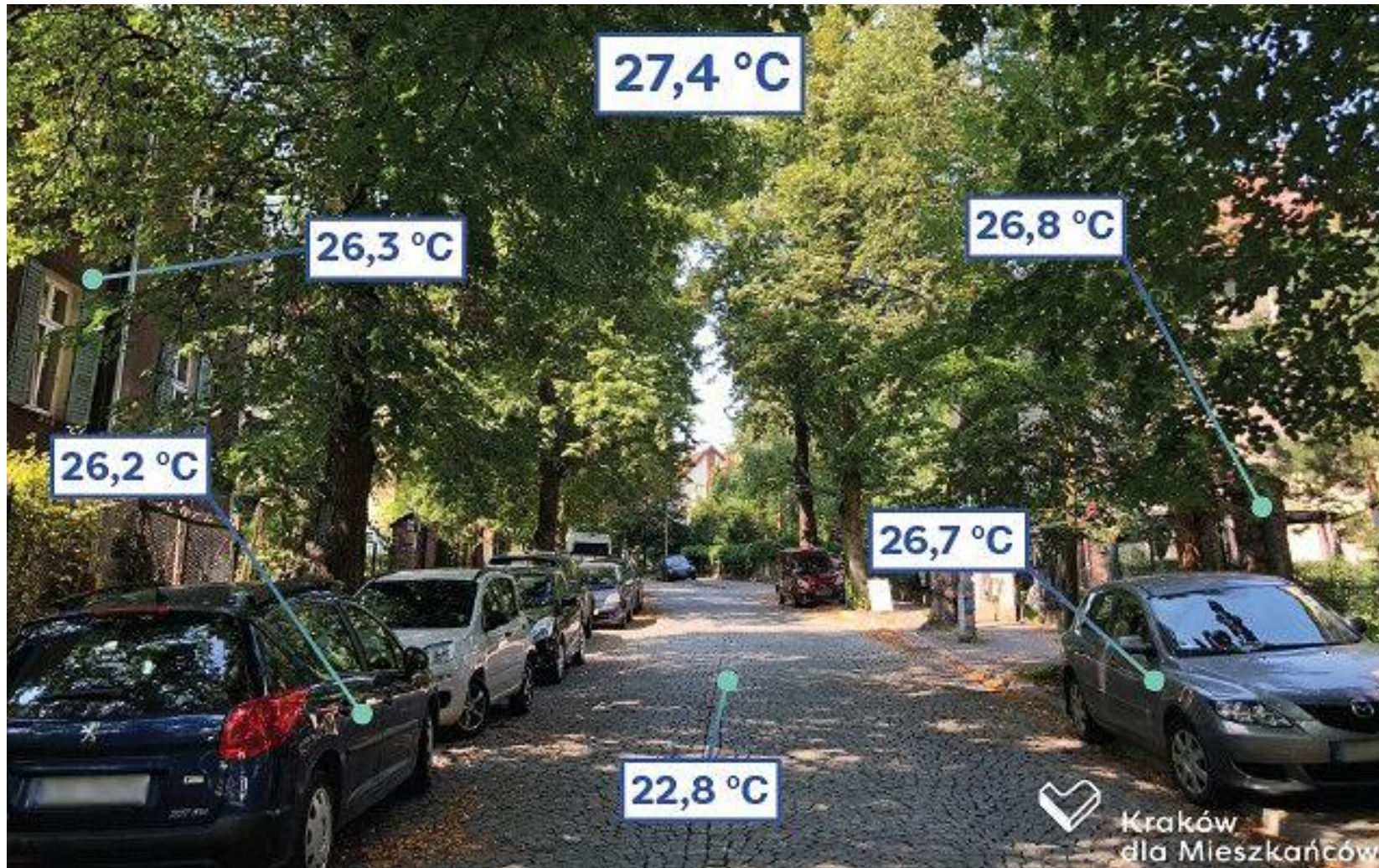
Co osiągniemy w ramach projektu i do czego będziemy dążyli w efekcie jego realizacji

- ▶ Ochrona ekosystemu, unikatowego w skali regionu
- ▶ Działania edukacyjne, gry miejskie ekologiczne
- ▶ Aplikacje na urządzenia mobilne
- ▶ Wspólne działania ze szkołami, przedszkolami
- ▶ Materiały promocyjne, publikacje, przewodniki
- ▶ Ścieżka dydaktyczno-edukacyjna
- ▶ Połączenie z siecią tras w miastach ościennych i Parkiem Śląskim
- ▶ Integracja z południem miasta (Nadleśnictwo)
- ▶ Współpraca ze Śląskim Ogrodem Botanicznym w Mikołowie

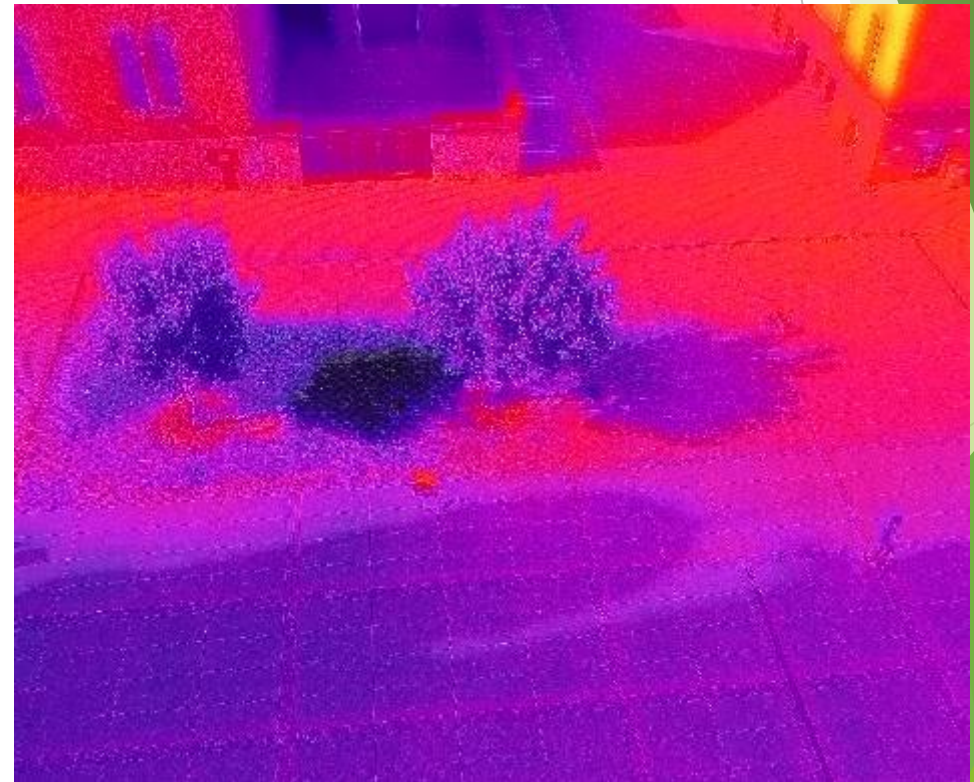
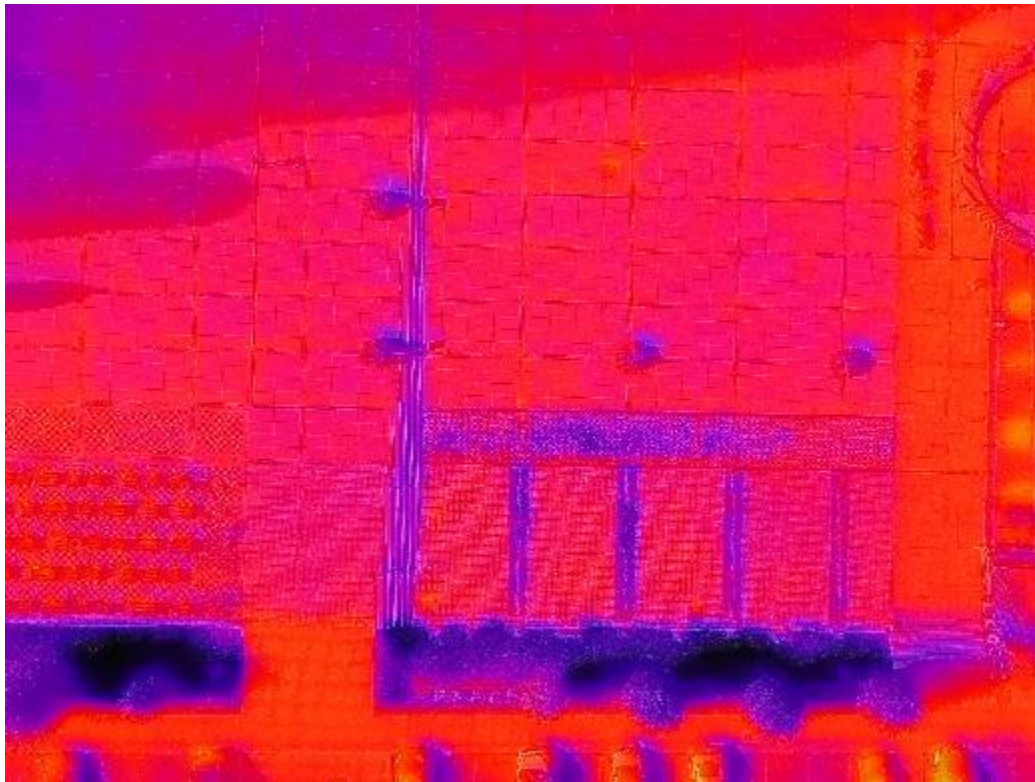
Plac Jana Pawła II obecnie

Plac Jana Pawła II jutro

Tymczasem w Rudzie Śląskiej ...

Wyzwania

- **Brak cienia, nasłonecznienie, "miejska wyspa ciepła"**
- Brak zieleni wysokiej
- Zieleń niska - trawniki - niewielkich rozmiarów przerzedzone kostką brukową źle utrzymane, trudne w utrzymaniu
- Brak lokali usługowych bezpośrednio przy placu (lokale w południowej pierzei oddzielone ulicą i parkingami)
- Brak miejsca na ogródki gastronomiczne przy lokalach usługowych; miejsce przeznaczone na ogródki gastronomiczne nieużywane
- Nieczynna fontanna
- Bariery w poruszaniu się dla osób z niepełnosprawnością - schody terenowe wzdłuż południowej, zachodniej i wschodniej granicy terenu

Miasto w efekcie realizacji projektu chciałoby osiągnąć następujące cele:

- Rozszczelnienie placu Jana Pawła II - przyczynienie się do likwidacji miejskiej wyspy ciepła poprzez zwiększanie powierzchni terenów zieleni i rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, przede wszystkim system retencji wód deszczowych i jej ponowne wykorzystanie.
- Poprawa jakości powietrza w centrum - silne zasklepienie powierzchni w centrach miast wpływa również na spadek jakości powietrza, ponieważ sucha i nagrzana powierzchnia przyczynia się do zwiększenia udziału ilości pyłu i innych szkodliwych dla zdrowia ludzi substancji chemicznych.

Miasto w efekcie realizacji projektu chciałoby osiągnąć następujące cele:

- Obniżenie temperatury w centrum - zieleń miejska wymieniana jest jako podstawowy element mający wpływ m.in. na łagodzenie temperatury w miastach czy prawidłowe gospodarowanie wodami opadowymi, nawet na obszarach silnie zurbanizowanych. Wycinanie drzew i redukcja terenów zielonych na terenach mieszkalnych powoduje znaczny wzrost temperatury.
- Zwiększenie poziomu mikro i małej retencji - celem jest ograniczenie tzw. „betonozy” i zjawiska miejskiej wyspy ciepła.
- Ożywienie/wtłoczenie życia do centrum miasta

Rozwiązania błękitno-zielonej infrastruktury, retencja wód opadowych

- Wody opadowe z powierzchni płaskich i retencja naturalna, która będzie priorytetem nad sztucznym nawadnianiem zieleni na placu,
- Podziemny zbiornik retencyjny zlokalizowano w południowej części placu, w najniższym miejscu, tak, by osiągnąć spływ z wykorzystaniem istniejącej kanalizacji.
- System podlewania roślinności na placu za pomocą deszczówki z zbiornika retencyjnego – linie kroplujące do projektowanych terenów zieleni.
- W miejscu nieczynnej, centralnie usytuowanej fontanny przewidziano zastąpienie jej nawierzchnią przepuszczalną - zielenią oraz nawierzchnią utwardzoną
- Fontanna w południowej części placu zachowana, do modernizacji.

Trakt Rudzki - rozwój zielonych przestrzeni miasta

- Projekt polega na „spięciu” ścieżką pieszo-rowerową obiektów sportowych, parków, skwerów oraz obiektów przemysłowych.
- Trakt Rudzki umożliwia wygodne połączenie pomiędzy dwiema centralnymi dzielnicami - Wirkiem i Nowym Bytomiem, zmieniając niezagospodarowane do tej pory tereny zielone, nadając nowy charakter wielu niewykorzystanym przestrzeniom

Dziękuję za uwagę
Wydział Rozwoju Miasta